

Toót-Holló Tamás

Az aranyhajú gyermekek magyar evangéliuma¹

Az aranyhajú gyermekek varázsmeséjének jelentőségét a magyar történelmi tudat elemzése szempontjából a legfőképpen az mutatja, hogy egyszerre értelmezhető az emberiség nagy ősmítoszaiban ábrázolt aranykori teljesség elvesztéséről szóló mitikus történetként, de az Árpád-háznak az ősi magyar világhoz fűződő kapcsolatai fellazulását bemutató metatörténelmi példázatként is. Az aranyhajú gyermekek történetén keresztül párbeszédbe bocsátkozni az ősi magyar világgal mindazonáltal egyáltalán nem valamiféle vigasztalan út, hiszen ez a történet a végső értelme szerint igenis üdvtörténet.

Ahhoz, hogy az aranyhajú gyermekek varázslatos története mindezt megüzenje nekünk, s hogy egyáltalán: engedje kibomlani előttünk a maga rejtve rejtező, titkos, ősmítoszi értelmét, végre kell hajtani rajta azt a mítoszrekonstrukciót, amelyet csak kellő számú variáns ismeretében lehet a siker reményében elvégezni.

Berze Nagy János *Magyar népmesetípusok* című kiváló összefoglaló munkájában² szerencsére adva van a megfelelő számú variáns ahhoz, hogy a térben és az időben elszórt gyűjtőmunkák szinte minden darabját együtt láthassuk, s így a történet kibomlásának sok-sok lehetőségét egyszerre szemügyre véve minden valóban ősmítoszinak tekinthető értelmezést felhasználhassunk.

A mítoszrekonstrukciónk egyik legfontosabb előfeltevése az, hogy az aranyhajú gyermekekről szóló üdvtörténetünk egy olyan istenbéke-ajánlatot hordoz magában, amely a magyar ősvallás örökségeként nem páratlan ritkaság a magyar folklór kincsei között. Az elemzők ugyanis úgy tartják, hogy a legendás doxmati regösésünk ugyanebben az értelemben alkotott maradandót – így a doxmati regösésnek istenbéke-ajánlatához képest az aranyhajú gyermekek ősmítosza, magyar üdvtörténete egyfajta istenbéke-kiteljesedésként is felfogható már.

¹ Az írás egy egész könyvet kitevő, hosszabb tanulmány rövidített változata, amely a *Szellemi honvédelem aranykori fényben – Párbeszéd a múlttal: az aranyhajú gyermekek magyar evangéliuma* címmel fog megjelenni a Cédrus Művészeti Alapítvány kiadásában. A szöveg nem egyetlen részlet, hanem a teljes tanulmány gondolati ívének sok részletből összeálló közzététele.

² Vö.: Berze Nagy János, *Magyar népmesetípusok I-II.* (A bevezető tanulmányt írta és a tudományos szerkesztést végezte: dr. Banó István). Felelős kiadó: Takács Gyula. Baranya Megye Tanácsának kiadása, Pécs, 1957. Ebben az összefoglaló műben Berze Nagy János az aranyhajú gyermekek meséjét 707-es jelzettel tipizálja, s az alaptörténet altípusaként meghatározza a megölt aranyhajú gyermekek című altípust is, amelyet 707. I-es jelzettel közöl. A 707-es jelzettel meghatározott népmesetípusunknak összesen 35 változatát, a 707. I-es jelzettel meghatározott népmesetípusunknak pedig összesen 8 változatát írja le és látja el a feljegyzés helyéről, idejéről, valamint a gyűjtő és a közlő személyéről szóló egzakt adatokkal.

Az egyik mítoszrekonstrukció tehát nem végezhető el a másik nélkül, viszont Sebestyén Gyula korszakalkotó fontosságú gyűjteményének³ köszönhetően szerencsére a regösénekeinket illetően is a rendelkezésünkre áll az a kellő számú variáns, amelyek alapján a dozmati regösének istenbéke-ajánlatának valóban kiemelkedő jelentőséget tulajdoníthatunk.

1. Égi fények hordozása. Kezdjük meg hát a magyar ősiséggel folytatott párbeszédünket. Úgy, hogy meghalljuk a dozmati regösénekekben a csodafiúszarvas szavát.

„Ahol keletkezik egy ékes nagy út, a mellett keletkezik egy halastó állás” – mondja a regösének, s ezzel a hamarosan színre lépő csodafiúszarvas égi pozícióját is elénk tárja. Czakó Gábor tanulmánya⁴ alapján ezt a tájolást végrehajtva mi is tudhatjuk, hogy az „ékes, nagy út” maga a Tejút, a Halastó-állás pedig egy csillagkép, vélhetően éppen a Deneb,⁵ a Nagy Nyári Háromszög egyik ékes csillaga a Hattyúban, éppen ott, ahol a Tejút kettéválik.

Tehát a csodafiúszarvas is onnan, az Égi Tejes útról érkezik hozzánk, ahonnan másik híres égi mítoszunkban Csaba királyfi vitézei vágatnak le a megsegíteni kívánt magyarok közé a csillagösvényen. A dozmati regösének szerint pedig a csodafiúszarvas is azért jön, hogy a magyarokat megsegítse, s a magyarok között kialakuló pártviszályt, vallási háborúskodást elsimítsa. Égi követ hát ő, aki nem más, mint közvetlenül a magyarok ősvallásával szakító Szent István királyt szólítja meg.

Nem vádlóan, hanem a király számára minden köteles tiszteletet megadva, mi több, vele még az égi követjárások felelősségében is osztozva. Ebben a tekintetben tehát a dozmati regösének – s erre Czakó Gábor kiváló tanulmánya is felhívja a figyelmet – egy folklórkincscsé nemesedett vallásdiplomáciai remekmű.

A régi, az ősvallás hitében élő magyarok védelmében érkező csodafiúszarvas ugyanis példásan nyíltan ismeri el a szent király, István király égi követjárói szerepét. Ennek az elismerésnek a kulcsa a dozmati regösénekekben egy megengedő „is” szócska nagyon is jelentőségteljes és nagyon is bölcs használata. Mert ugyanis Szent István királyunkhoz fordulva a csodafiúszarvas így fogalmaz: „Én sem vagyok vadlövő vadad, / Hanem én is vagyok az Atyaistentől / Hozzád követ. / Hajj regülejtem, regülejtem.”

Czakó Gábor interpretációja szerint ez az önmeghatározás annak jele, hogy „nem akárhik” között játszódik le ez az eszmecsere. „A révülő regös tehát istenbékét ajánl a szent királynak. Hogy miként, nem tudjuk, a rege itt megszakad” – olvasható Czakó Gábor fejtegetésében, s ezt mi is elfogadhatjuk, mit

³ Vö.: Sebestyén Gyula, *Regös-énekek*, Budapest, Atheneum, 1903; *Magyar Népköltési Gyűjtemény* (M.N.Gy.) új, Vargha Gyula szerkesztette folyamának a Kisfaludy Társaság megbízásából készült IV. kötete. Sebestyén Gyula gyűjteménye a regösénekek fellelhetőségének helye szerint, tájegységenként csoportosítva összesen 52 variáns szövegét adja meg, s ezzel együtt a regösénekek 28 zenei változatát jeleníti meg.

⁴ Vö.: Czakó Gábor, *Révül-e a révész* (Nyelvrégészeti s mitológiai esszé), Kortárs, 2008, 7–8.

⁵ Vö.: A Deneb népi csillagnevei. Ezek között olyan is akad, amely a vezetésre, az irányításra természetesen érzékelteti. Ilyen a *Fölnagycsillag*, a *Hadvezető*, a *Nászvezető* vagy a *Vezércsillag*.

Képkocka A két aranyhajú ifjú című
Hauai József és Jankovics Marcell
rendezte magyar rajzfilmből⁶

sem tartva ugyanakkor attól, hogy ez az elvarratlan szál ne lehetne ugyanolyan jelenés, mintha csak az aranyhajú gyermekek hajának bármely szálához lenne szerencsénk.

Az igazán lényeges ebben a mágikus erejű párbeszédben, az a vadászat metaforájának használata, s ennek előadása közben annak kifejezése, hogy kiknek az érdekében járna ő itt valójában követségben.

„Noha kimennél, uram, Szent István király / Halászni, vadászni, madarászni. / De ha nem találnál sem halat, sem vadat, sem madarat, / Hanem csak találnál csodafiúszarvast / Haj regülejtem, regülejtem” – mondja a magyar archaikus népköltészet legszebben rejtelmes üzenetében a doz-

mati regösének, s a benne a vallási követjárásra vállalkozó, az új hit terjesztőjével szelíden, de határozottan szóba elegyedő csodafiúszarvas.

S ha már itt tényleg a vadászat a lényeg, ahol a vadászat szó metaforikus értelme szerint nem más, mint valamiféle életre-halálra menő küzdelem, akkor joggal tehető fel a kérdés: hogy kik lennének hát a „vadlövő vadak”? Csakis azok, akik a maguk fajtája ellen fordulnak. Akik a testvérgyilkos küzdelmekben Istent talán igen, de embert, könyörületesre érdemes embert már nem ismernek. Ez annyit jelent, hogy velük szemben állást foglalva a csodafiúszarvas az övét védi. Akik ellen most „vadlövő vadak” indultak. Akiktől ő világosan elhatárolja magát.

„De ha nem találnál sem halat, sem vadat, sem madarat, / Hanem csak találnál csodafiúszarvast” – hangzik el Szent István királynak előadva egy csodálatosan szelíd, de közben kérlelhetetlenül állhatatos kiállás. Ami nem más, mint egy égi követjáráson járó, a magyarok totemállatának a képében elének álló naphérosz csillagfényekkel ékes vallomása. Aki itt áll, mert másként nem tehet. Ez az istenbéke-ajánlat így valójában nem más, mint egy égi naphérosz áldozathozatalának felajánlása, mely szerint, ha mégis, ha újra elindulna vadra találni Szent István király a saját vadlövő vadjainak parancsot adva, nem találna ő már akkor se halat, se vadat, se madarat. Hanem találna csodafiúszarvast. Aki ezzel magát a saját vérei helyett megtalálni engedve, a „vadlövő vadak” leendő áldozatainak helyébe állva éppen saját magát ajánlaná fel áldozatra. (...)

A dozmati regösénekekben és az aranyhajú gyermekek varázsmeséjében is az az elragadó, s valóban a táltoshitű magyarok életének fénybe boruló örömről árulkodó, hogy önmaguk védelmében a régi Nap fényének őrei kiszorított helyzetükben már soha nem akarnak mást, mint a puszta létezésükkel tüntetni.

⁶ A Toót-Holló Tamás előkészületben lévő könyve számára közölni átengedett képkockákat a Kecskemétfilm Kft. engedélyével és támogatásával adjuk közre a kötet részletének közlésekor is.

2. Aranyhajú gyermekek: egyiknek nap, másiknak csillag ékeskedik a homlokán. Így hát a pusztá létezés mámoros ragyogása mozgatja az aranyhajú gyermekek történetét is. Elég csak szemügyre venni azt a szólamot, amely az aranyhajú gyermekek meséjét elindító legelső mozzanatban, a róluk szóló ígéretek elhangzásában csendül össze a varázsmese legkülönbélebb változataiban is csak egybehangzóan.⁷

Alapvetésünk a továbbiakra nézve az, hogy ez a mese megítélésünk szerint nem egyszerűen csak a tündérmeséink sorába rendezhető varázsmese, amely úgy bomlik ki, hogy érdemi mondanivalójával rejtve rejteztvén ugyan, de világosan hitet tesz a magyar csillagvallási örökség, a magyar táltoshit napkultusza mellett, hanem Jan Assmann a kulturális emlékezetéről szóló fogalma értelmében a történelmi tudat formálására képes mitikus világmagyarázat is. Ez a magyarázat pedig azt adja elő, hogy a magyar néplélekben milyen traumatikus emléknymok fejezik ki azt a sokkhatásszerűen átélt fájdalmat, amelyet a táltoshitú magyarok napkultuszának erőszakos elfojtása jelentett számunkra már több mint ezer éve.

Amikor viszont a továbbiakban a magyarságnak erről a traumatikus élményéről, nemzeti sorstragédiájáról beszélünk, az is nagyon szigorú alapvetésünk, hogy mindezzel nem a Szent István-i Magyarország megteremtésének sorsfordító változássorozatát kívánjuk valamiféle nemzeti ezotériától vezetettve kikezdeni. Az alapállásunk ebben a kérdésben valójában nem más, mint a csodafiúszarvasé volt a dozmati regöséneknekben, aki istenbéke-ajánlatában magától értetődő igazságnak tekintette azt, hogy Szent István királyunk sem más, mint az Atyaistentől hozzánk küldött követ. Így tehát számunkra is magától értetődő, hogy a Szent István-i térítés nagy műve, s vele együtt az általa megteremtett ezeréves magyar állam léte máig hatóan érvényes, csodálatos alkotás. Miközben az is igaz, hogy ma már azt sem lehet kétségbe vonni, hogy nemzeti ősmítoszaink, ősvallási örökségünk emléke szintén máig hatóan érvényes, csodálatos alkotás.

Ha így gondolkodunk, akkor, ha megkésve is, de rendben eljutunk a dozmati regösének csodafiúszarvasa által előadott istenbéke-ajánlat megfontolásához, és egyben tiszteletteljes elfogadásához.

3. Hadakra jól vigyázni, a népnek tápláló eleséget adni – vagy éppen csillagvallási örökséget őrizni. Berze Nagy János 707/3-as számú példájában, a még 1855-ben közölt, Erdélyi János által közreadott mesevariánsban (*A mosolygó alma*)⁸ nem a királyfi, hanem maga a király az, aki az inasán keresztül arról értesül, hogy volna egy lány, aki, ha a király elvonná, egy ma-

⁷ Vö.: Berze Nagy János *Magyar népmesetípusok* című gyűjteményes kötetében a tündérmesék közé sorolva található a 707-es számmal jelölt *Aranyhajú ikrek*-mesetípus, valamint a 707. I. jelzettel jelölt *Megölt aranyhajú ikrek*-mesetípus. Ezek közül a 707-es típus A) jelzetű cselekménymozzanata az, amely mozzanat Berze Nagy János tömörített összefoglalása szerint arról szól, hogy egy „királyfi három nővér beszédét kihallgatja”, akik közül az utóbbi „vágya teljesülése esetére csodás külsejű gyermekek születését ígéri”.

⁸ Vö.: *A mosolygó alma* (magyar népmese) – közlés ideje: 1855; közlő: Erdélyi János. Berze Nagy János tipológiájában a 707-es jelzetű mesetípus 3-as számú példaanyaga.

rok kenderből olyan sátrat szőne, hogy egész katonasága elférne alatta. Aztán volna a lány, amannak a nővére, aki egy szem búzából annyi kalácsot sütné, hogy az egész katonaságnak elég lenne. S aztán ott volna a testvérek közül a harmadik lány, aki szülné a királynak két aranyhajú gyermeket: az egyiknek nap, a másiknak üstökös csillag lenne a homlokán, s mind a kettő a karján arany karpereccel születne.

Amikor tehát a királynak választania kell a kihallgatott három lány csodás ígéretei között, lényegében az anyagi javak és a csillagvilág égi tüzét felragyogtató szellemi erő között kellene választania. Népmeséink tanítása szerint ez a választás pedig ekkor, a történetnek ebben a szakaszában sohasem kérdés: az összes mese királya mindig a csillagvilág fényeit választja. Ez arra az ősi tudásunkra utal, hogy valaha volt szakrális királyaink, a magukat a Turul-házhoz soroló Árpád-kori királyaink eredendően a szakrális királyok örökségét őrizték, s volt bennük egy romlatlan, hermetikus tudás, ami, ha mindenestül azonosulni tudtak az Aranykor ragyogásával, nem tette kétségessé az értékválasztásaikat.

Ezek mögött a döntések mögött ilyen módon annak felismerése áll, hogy a hadsereg ereje nem minden, van ennél a szakrális királyság hatalmát fenntartó erők között valami sokkal nagyobb erő. A „kincses hírvivés” ereje. Amiről Illyés Gyula ír a magyar hazát a magasban megálmodó, emblematisz versében. Azt is kimondva, hogy ha kincseket őrző hírvívő vagy, akár homlokon is lőhetnek, ha tetszik. Mert ami ott fészkel, mindig az égbe menekszik.⁹

Ilyen kincses hírvívőink ugyanis az aranyhajú gyermekek. Amiként egyikük „áldott napjeggyel”, másikuk „áldott holdjeggyel” érkezik a homlokán. Akik ellen tehetnek bármit, mindig visszatérnek hozzánk. S mindig a fényt, a magyar Aranykor fényét hozzák vissza közénk.

Mert bármilyen rontással törnének rájuk, ami jel a homlokukon ékeskedik, az mindig az égbe menekszik. Hogy aztán bennünket menekítsenek meg egészen az égig, a magasban található magyar hazáig, amikor nekik hozzánk újra csak visszatérni tetszik.

4. Minden egész eltörik: ezüstkori események. Ha az aranyhajú gyermekek varázsmeséjét továbbra is a történelmi tudatunkat meghatározó kulturális emlékezet Jan Assmann-i fogalma szerint értelmezzük, akkor viszont azt fedezhetjük fel, hogy a következő cselekményszakaszok – a Berze Nagy János tipológiája szerint B) és C) jelzettel elkülönített mozzanatok – az Aranykor (*Szatja-juga*) harmóniájának elvesztését eredményező átmenet, létromlás drámáját egészen hihetetlen gyorsasággal láttatják bekövetkezni. Ami tehát az aranyhajú gyermekek történetében most következik, az világmítoszi szinten az idő körforgásában a *csaturjuga* négy korszaka közül a második korszakot, az ezüstkort (*Tréte-juga*) képviseli.

Az Ezüstkör az áldozatok megjelenésének s az erkölcsi törvények megszegésének kora. Az aranyhajú gyermekek varázsmeséjében a harmónia elvesztését, a létromlás kezdetét legelőbb is az a körülmény jelzi, hogy a király háborúba indul. Ez ugyanis azt eredményezi, hogy pontosan tudja: így nem lehet jelen a neki megígért aranyhajú gyermekek születésénél. S nem ünne-

⁹ Vö.: Illyés Gyula, *Haza, a magasban*.

pelheti feleségével, az anyakirálynővel együtt a fény hordozására kijelölt csodás utódainak világra jöttét.

Ez a választás erkölcsi törést jelent a lét aranykori teljességében, ami létromlást von maga után. Egy olyan létromlást, amely az aranykori állapotokat egyre inkább fénytelen döntésekkel homályosítja el s kezdi ki.

A varázsmese egyes variánsai – s a variánsok mögött álló ismeretlen szerzők, mesemondók – vélhetően ugyanúgy érezték ennek a törésnek a jelentőségét, mint ahogy mi is.

A mese leginkább radikális variánsai azzal is ítéletet mondanak a király felett, hogy a következő döntését is drámai fénytörésben ábrázolják. Azt a döntését, amely arról határoz, hogy távolléte alatt kinek a gondjaira bízsa a feleségét, s vele együtt az aranyhajú gyermekek eljövetele iránt érzett minden reménységét.

Az egyik legelkeseredettebb ítéletet az a mese mondja ki a döntéseivel az Aranykorból az Ezüstkorbába hanyatló uralkodó fölöött, amelyik úgy fogalmaz, hogy a királyfi egy olyan banyára bízsa a feleségét, aki korábban a saját lányát akarta a királyfihoz adni.

Ebből a variánsból – a Gaál György közölte, 1857-ben közreadott, *Jankalovics* című varázsmeséből¹⁰ – szinte süti a keserűség. Minden egyes cselekmény-

fordulatával azt érzékelteti, hogy a nekikeseredett mesélő mennyire ordító igazságtalanságnak érzi, hogy a Fény világrahozatalára vállalkozó, csodás szülést ígérő és aztán vállaló lányt a királyfi nemhogy magára hagyja, hanem egyenesen ellenséges környezetben, méltatlan viszonyok között felejtí.

5. Beköszönt a Bronzkor: elúzik a Fényt. Az idő körforgásában a *csaturjuga* négy korszaka közül a harmadik korszak, a Bronzkor a betegségek, a szenvedések megjelenésének kora. Ebben a korszakban az erkölcsös és a bűnös megnyilvánulások pontosan kiegyenlítik egymást. Eljön hát az az idő is, amikor a varázsmese világképében már a Bronzkor homályosan derengő létviszonyai rajzolódnak ki. Ennek a homálynak a fénytelenességét viszont a leginkább a fény hirtelen felvillanása, majd elenyészése teszi még érzékletesebbé.

A fény hirtelen és ideiglenes felvillanása valójában persze maga a csoda. Az aranyhajú gyermekek születése. Amit az aranykori teljesség értelmében egy egész világnak illene lelkesen és átszellemülten várnia. Az egész ország ujjongva figyelő népének, s a király felesége szülőágyánál pedig magának a boldogan az aranyhajú gyermekek jöttéért szurkoló királynak. Aki a felesége

¹⁰ Vö.: *Jankalovics* (magyar népmese) – közlés ideje: 1857; közlő: Gaál György. Berze Nagy János tipológiájában a 707-es jelzetű mesetípus 4-es számú példaanyaga.

kezét szorítaná, s egyre csak a tekintetét keresné, amíg csak tehetné. Aki minden rezdülésével az aranyhajú gyermekek világra jöttét jelentő fényt keresné.

A király sajnálatos módon nincsen jelen. Az aranyhajú gyermekek születését váró környezet pedig nem ünnepélyesen reményteljes, hanem kiábrándítóan könyörtelen.

Az aranyhajú gyermekek ennek ellenére rendben megszületnek. Egy pillanatra felragyog körülöttük a magyar világ. Eljön a pillanat, amiért élni érdemes. Ami miatt a magyar jövő számunkra páratlanul értékes. S ami az áldott nap és az áldott hold égi fényeivel ékes.

S aztán eltűnik a fény. Mert nincs, aki védené a ragyogást. Sőt, csak olyanok vannak az általa ígért csodát a világnak elhozó, az aranyhajú gyermekeket megszüülő királyné körül, akiket a király gondatlansága, nemtörődömsége, egyes variánsok szerint pedig szinte már ártó szándékú közönye ott felejtett körülötte az udvarban.

Fertelmes banyák, zavarodott lelkű anyák, sértődött szakácsnék. Akik az összes bronzkori variáns szerint valami gyalázatos szentségtörést követnek el. Az aranyhajú gyermekeket kicserélik, leginkább kopókölykökre. Kutyakölykökre. Szőrös formájú állatokra.

Ami történik, az az aranykori harmóniák nemrégiben még megtapasztalt állapotaihoz képest annyira képtelenül elborzasztó, hogy nehéz rá magyarázatot találni. Holott lehetséges. Kezdjük onnan, hogy vegyük szemügyre a *Magyar Népköltési Gyűjtemény* (M. N. Gy.) XII. kötetében közölt egyik mesevariánst,¹¹ a Pürkerecen, Brassó megyében rögzített, 1898 és 1906 között feljegyzett, Horger Antal által 1908-ban közreadott anyagot, amelyben éppen a király anyja követi el a gyalázatot az aranyhajú gyermekek megszüülésére készülő királyné ellen. S nem akármilyen módon, s nem akármilyen magyarázattal. Amikor elindul a vajúdás, a király anyja felzavarja a padlásra az aranyhajú gyermekek anyját, mondván, hogy a padlásról, egy kürtön át szülje meg az első gyermeket, „mert pogány volt”.

Ez a mese itt kevésbé óvatos utalást tesz, mint amilyeneket hasonló esetben más variánsok tenni szoktak. Mert a királyné pogányságának vélt vagy valós kinyilvánítását ezek a varázsmeséink általában nem engedik meg maguknak.

Miközben ez egy kulcsfontosságú mozzanata ennek a teljes üdvtörténetnek. Hiszen ez az elszólás világít rá a lehető legjobban arra a sorstraumára, amit ez a varázsmesénk őriz. Hogy az aranyhajú gyermekek és az őket világra hozó királyné tragédiája egy és ugyanaz a tragédia, amely ráadásul nemcsak az övék, hanem az egész nemzeté. Azé a nemzeté, amelyik saját ősi vallása, a Fény születésének ünneplése jegyében őrizte a saját napkultuszát, csillagvallási örökségét. Dacára annak is, hogy ennek a hitnek a „kincses hírvivőire” akkorra már jobbára „vadlövő vadak” vadásztak. (...)

De a Bronzkor még mindig nem a Vaskor. Itt még mindig pislákol valami reménysugár. Miközben látszólag minden ősi magyar csillagfény sorsa vesztesre áll.

¹¹ Vö.: *A két aranyhajú gyermek* (magyar népmese) – feljegyzés helye: Pürkerec, Brassó m.; ideje: 1898 és 1906 között; közlés ideje: 1908; közreadta 1908-ban Horger Antal. Berze Nagy János tipológiájában a 707-es jelzetű mesetípus 20-as számú példanyaga.

A bronzkori létállapotokhoz híven, ezeknek a mesevariánsoknak ebben a cselekményszakaszában ugyanis rendre az következik be, hogy a háborúban időző, vagyis az otthoni helyzet megítélését ellehetetlenítő távolságban lévő király annak hírére, hogy a felesége kopókölyköket szült volna, szinte minden gondolkodás nélkül, nagyon is megalázó döntéseket hoz a messzi távolból.

Ismerjük azt a megaláztatást, hogy a király a feleségét tizenhat öl mély gödörbe téteti, s az arca fölé hosszú csövet helyeztet, mellé őrt állíttat, aki minden arra járó emberrel a cső mélyét megköpködteti.¹² Ismerjük azt a megaláztatást, hogy a király az asszonyt derékig földbe ásatja, hogy a föld felett szabadon hagyott mellét a két kopókölyök bármikor megszophassa. S ismerjük azt a megaláztatást is, hogy a derékig földbe rekesztett asszony mellé a király két szál aranyvesszőt tétet, hogy aki arra jár, azzal vágjon az asszonyra mindig hármat.

Ezek a gyalázatos, a végsőig megalázó, valójában nagyon nem mesébe illő jelenetek a „vadlövő vadak”, az egymással testvérharcot vívó magyarok első vallásháborújának újabb forrongásait rögzítő, újabb, szintén jelképes erejű képek. (...)

6. Süss ki, Nap, ház alá, bújj el hideg föld alá! Az aranyhajú gyermekek történetének vaskori cselekményszakasa eredendően a teljes vigasztalanságot sugározza. Híven ahhoz, amit a tomboló erőszakoskodásairól elhíresült Vaskor eredendően is kisugároz magából, tekintve, hogy a *Kali-juga* már valóban a romlás elhatalmasodásának kora. A lelki sötétség, az értelmetlen erőszak és a kiszámíthatatlan alakoskodás időszaka. Ezt mutatja az a felfoghatatlanul kegyetlen gyilkosság sorozat is, amely az aranyhajú gyermekekről szóló vaskori variánsokban végigfut.¹³

Van olyan kifejelet, hogy az aranyhajú gyermekek születésének eltagadása s a helyettük születő kopókölykök hazugsága hallatán a háborúban lévő király olyan haragra gerjed, hogy azt parancsolja: a fiúkat elevenen el kell ásni, az anyjukat pedig be kell falazni. Van olyan kifejelet, amelyik az elevenen eltemetés szörnyű gyilkosságát még azzal a külön megaláztatással cifrázza, hogy az aranyhajú gyermekeket nem egyszerűen a földbe, hanem a ganéjba, a trágya-dombba temetik. Van olyan kifejelet aztán, ahol a gyerekektől nemcsak az éltető levegőt veszik el, hanem a vérüket is kiontják, szabályosan halálra késelik őket.

Látni lehet, hogy az aranyhajú gyermekek elvesztése, eltűnése a bronzkori történetekben még csupán elkallódásról, rejtetekutakra sodródó, bujkáló

¹² Vö.: *A boldogtalan királyné* (magyar népmese) – feljegyzés helye: Besenyőtelek, Heves m.; ideje: 1903; közlés ideje: 1907; feljegyző és közlő: Berze Nagy János. Berze Nagy János tipológiájában a 707-es jelzetű mesetípus 18-as számú példaanyaga.

¹³ Vö.: Berze Nagy János *Magyar népmesetípusok* című gyűjteményes kötetében a tündérmese-közé sorolva található a 707. I. jelzettel jelölt *Megölt aranyhajú ikrek*-mesetípus. Ezek közül a 707-es típus A) jelzetű cselekményszakasz az, hogy egy királyné csodás külsejű ikreket szült, ezeket irigy nővérei vagy mások anyjukkal együtt el akarják pusztítani. A B) jelzetű cselekményszakaszban az elpusztított ikrek haláluk után csodás átváltozásokon esnek át. A C) jelzetű cselekményszakasz pedig az, amikor a halottaikból visszatérő gyermekeit a király felismeri, feleségét, aki néha szintén a halálból tér vissza, újra magához fogadja, az ármánykodókat pedig megbünteti.

létezésről üzen. Ugyanaz az eltűnés a vaskori variánsokban már véres és kegyetlen gyilkosságok formáját ölti: élve eltemetést, fojtogatást vagy felkoncolást jelent.

De amiként a bronzkori történetek homályán is át tudott ütni a fény, úgy a vaskori történetek szürkületi sötétségében sincsen teljesen vaksötét, még ott is átüt valami bizonytalan derengés. A vaskori halál az aranyhajú gyermekek naphéroszi erőket felmutató létezését ugyanis nem tudja lezárni, így csupán egy változatos eseménysort nyit meg

számukra egy olyan metafizikai vándorlás felé, amelynek során a létezésük metamorfózisok sokaságán át tarthat visszafelé a halálból. Kacifántos ez a visz-szaút, de nem minden tanulság és útmutatás nélkül való.

7. Az új Aranykor eljövételének készülődése: az álmainkból beszélő belső erő dicsérete. A meggyilkolt aranyhajú gyermekek titkos kapukon át a föld alá veszejtett sorsa különlegesen példázatos úton-módon fordul jobbra a népmesei variánsok egész sorát látva.

Fel kell figyelniük először is arra, hogy a halálba kergetett aranyhajú gyermekeknek szinte mindegyik népmesevariánsban az lesz a sorsuk, hogy ahol a föld alá veszejtik őket, ott a földből kinő egy fa. Ezek a fák többnyire már az aranyos színeik miatt is a különlegességükkel tüntetnek. A környezetükből úgy tűnve ki, hogy az aranyalmafán,¹⁴ aranykörtefán¹⁵ szikrázó fényekkel máris a valaha őket ékesítő, áldott napjegyről tesznek kimondatlanul is vallomást.

Erre a szavakkal kimondatlan vallomásra, transzcendens erejű kisugárzásra a népmesei variánsok tanúsága szerint legelőször többnyire azok figyelnek fel, akik az udvari ármányok mozgatói, s a király rájuk hallgatva, az ő könnyörgésüknek engedve dönt végül úgy, hogy ezeket az aranyló fényt sugárzó fákat kivágatja.

Közös sorsa viszont az aranyhajú gyermekek holttesteinek helyén kivágott fák-nak, hogy azokból ágyakat csináltatnak, hogy az egyikben a király, a másikban az ármánykodó nőalak térjen nyugovóra. Aztán mindegyik variánsban lejátszódik egy-egy éjjeli párbeszéd, amelyikben a két ágy deszkáiban benne élő két aranyhajú gyermek elegyedik egymással szóba. Azt firtatják, melyiküknek milyen nehéz a dolga, ki hogy bír boldogulni a bennük pihenésre vágó testek forgolódásával.

Édes testvérem, de könnyű terhet hordok én, édesatyámat – mondja az egyik variánsban a király ágya.

¹⁴ Vö.: *Mostoha királyfiakat gyilkoltat* (magyar népmese) – feljegyzés helye: Szeged; ideje: 1913.; közlés ideje: 1914; közlő: Kálmány Lajos. Berze Nagy János tipológiájában a 707. I-es jelzetű mesetípus 5-ös számú példaanyaga.

¹⁵ Vö.: *A mosolygó alma* (magyar népmese). Uo.

Annál nehezebb az enyém, mert én a gyilkosomat hordom – mondja erre a saját terhe alatt kinkeservesen roskadozó másik ágy.

Nagyon fontos észrevenni, hogy az aranyhajú gyermekek a teljes legendáriumuk során elég ritkán szólalnak meg, így aztán különlegesen érdekes az a néhány alkalom, amikor hallatják a hangjukat s valamit szóba hoznak, valamilyen ügyben a szavak szintjén is megnyilvánulnak. Ezért ennyire fontos az az itt elhangzó kijelentés, amelyik gyakorlatilag egybecseng az összes variánsban, s amely szerint a király, az aranyhajú gyermekek édesapja itt már könnyű teher.

Azzal pedig, hogy az aranyhajú gyermekek könnyű tehernek nevezik édesapjukat, azt nyilvánítják ki, hogy az apjukat szerintük nem terheli semmilyen bűn súlya.

Ahhoz képest, hogy a bronzkori és a vaskori szürkületek és vaksötétségek idején mennyire kevés fény forrása volt a királyok udvara, s a királyok döntéseit is milyen kevéssé vezette a fény iránt érzett hitük gyakorlása, itt kétségkívül valamiféle reményteljes hajnal fénye kezd felderengeni.

8. Igazságot tenni, jelenléte jelezni. Az aranyhajú gyermekek álmainkat is megtaláló hangja a puszta létében ad tehát legelsősorban reményt. S vált ki a királyi udvart átható szellemi sötétség híveiből rettegést.

Az aranyhajú gyermekek jelenlétének csodás erejű tanúsítása, az aranyalmafaból készített ágyak igazságot osztó megszólalása ezért hát a népmese összes variánsában kétségbeesett bosszúhadjáratot vált ki.

A „vadlövő vadak” most is teszik a dolgukat. De a Fény születése ellen dolgozva, tetteikkel már egyre nyíltabban egyre csak maguk ellen vallanak. Beköszönt hát végre a történetben valami halvány derengés. Ami nem alkonyati, hanem hajnali szürkület. Mert ugyan a Fény gyermekeinek még menekülniük kell, de a legyőzhetetlen erejük már kezd kiütközni rajtuk.

9. A király ereje teljében ítélezik, az ármánykodók megbűnhődnek. A történet vége a létciklusok forgatagát és a világciklusok váltakozását lezárva egyfajta visszatérés a történet kezdeteihez, ahhoz a létállapothoz, amelyben a király ereje újra kikezdhetetlenül teljes, s ítélőképességét nem zavarhatja meg semmiféle ármánykodás. Ennek az állapotnak a bekövetkezését minden cselekményvariáns szerint az aranyhajú gyermekek visszatérése jelzi, s amint ez megtörténik, a király újra a Fény birtokába kerül, s kérelhetetlenül szigorú döntéseivel végre ismét csakis saját vérei és szerettei érdekét szolgálja. (...)

10. A Napbaöltözött Boldogasszony drámája. Láttuk tehát, hogyan mutatkoznak meg az aranyhajú gyermekek történetében a világmitoszi szinten bekövetkező létromlás szakaszai. Ezen a világmitoszi szinten felbomlik a rend, ami aztán megint helyreáll. Eltűnik a Fény, ami aztán újra közénk érkezik. Ha ezt nézzük – és csak ezt nézzük –, akkor minden adva van ahhoz, hogy a történet boldog végét boldogan a magunkénak érezzük.

Ennek a különleges, magyar üdvtörténetnek az elemzését viszont azzal indítottuk, hogy a történetben ábrázolt traumatikus veszteségérzést egyszerre két szinten is látni engedjük. Nemcsak az egyetemes történelem mitikus idejé-

nek körforgását látva, hanem a magyar történelem metatörténelmi szemlélete alapján előttünk kibomló súlyos tapasztalatokat is összegezve.

Magyar szemmel nézve ugyanis ez a trauma másképpen súlyos, mint ahogyan csak a világmítoszi szinten zajló örök körforgás láttán érzékelhetnénk.

A történet drámaisága magyar olvasatban elsősorban az aranyhajú gyermekeket a világnak megígérő és aztán világra is hozó legkisebbik lány, a majdani királyné igazságtalanul és méltatlanul gyötrelmes sorsát látva válik súlyossá – különösen annak az ősi magyar mitológiai tudásnak a birtokában, amellyel ezt a királynét a Napbaöltözött Boldogasszony alakjával tudjuk azonosítani. Őseink Babba Máriaival, akinek a keresztény hitben felmagasztosuló dicső alakmása, Szűz Mária a magyarság számára csakúgy szent, mint ahogyan ősi magyar elődje is az volt.

Így van egyfelől egy számunkra is örök örömhírt jelentő, magyar evangéliumként is értelmezhető üdvtörténet. Az aranyhajú gyermekek megszületése, elveszejtése, majd ismételt megkerülése. De ez úgy evangéliumi történet, hogy közben figyelmeztetés is. Figyelmeztetés arra, hogy valami meghalt köztünk. A szó szoros és átvitt értelmében egyaránt. S hogy ennek nem szabadna újra megtörténnie.

Mert az aranyhajú gyermekek áldozata jövőt formáló áldozat. Az őket világra hozó királyné áldozata viszont intó jel. A múlt tanítása arról, milyen jövő az, amelyik többé nem jöhet el. Mert ha van halál, amelyet nem engedhetünk meg magunknak mi, magyarok soha többé, az a Napbaöltözött Boldogasszony halála. Mert azzal, hogy Szent István az egész országunkat az ő oltalmába ajánlotta, mi is felelősséget vállaltunk iránta.

Az aranyhajú gyermekek meséjének tanítása szerint viszont sokszor meghal ő is. Mert a legdrámaibb történetvariánsok ettől a kényelmetlen és felzaklatóan borzalmas üzenettől sem kímélnek meg bennünket. Ahogy megaláztatásának borzalmas jeleneteit is élénk tárták korábban.

De ez a történet azért maradt velünk évszázadokon át, hogy ne is legyen benne számunkra kímélet. Mert ettől tanítás ez a tanítás nekünk, magyaroknak.

Erre tanít minket például az a történetvariáns is, amelyben a király a végén a saját ármánykodó anyját sikeresen kivallatja, bűnét vele kimondatja, s a kegyetlen büntetést neki szintén kiosztja – ami ebben az esetben a király tulajdon anyjának hordóba fenekelése, s a szögekkel kivert hordónak a hegyről a tengerbe eresztése. Mire ez megtörténik, a király a feleségét a tömlőcből felhooztja, de az harmadnapra meghal.¹⁶

Harmadnapon. Nem később és nem korábban. Ahogy az emberiség leghíresebb megváltástörténetében tér vissza közénk harmadnapon a feltámadott Jézus. Csak itt a halál jön el harmadnapon.

(...)

Vannak aztán olyan változatok is, amelyek a királyné méltatlanul elszenvetett gyötrelmeit megpróbálják helyrehozni – úgy téve, mintha azok egyszerűen csak a múltba veszhethének. Mintha meg sem történtek volna.

¹⁶ Vö.: *Az aranyhajú hármások* (magyar népmese) – feljegyzés helye és ideje ismeretlen; közlés ideje: 1860.; közlő: Gaal György. Berze Nagy János tipológiájában a 707-es jelzetű mesetípus 6-os számú példaanyaga.

Így van olyan variáns, amelyikben a feleség ellen elkövetett bűneiért a király végül bocsánatot kér.¹⁷ Van, ahol ez a bűnbánat aztán egyenesen odáig fokozódik, hogy a király már térden állva esedezik bocsánatért a királynétól.¹⁸

A királynő sorsa – ha csak a történetvariánsokban foglalt eseményeket nézzük – teljesen végtelenen alakul. Az egyik szélső érték az, hogy jogaiba vissza kerül, de harmadnapon meghal. A másik szélső érték, hogy a király örömeiben újra megesküszik vele.

Ha viszont a variánsok számához arányítjuk a drámai vég és a boldog vég előfordulását, akkor ezt az egy esküvői jelenetet leszámítva, szinte mindenhol a szomorúság árad felénk. Függetlenül attól, hogy a királyné túléli-e végül a gyötrelmeit, vagy sem. Amikor a népmesei variánsok főleg az aranyhajú gyermekek visszatérésével foglalkoznak, s a királyné sorsáról inkább hallgatnak, az pedig nagyon is beszédes hallgatás. Beszédesen szomorú hallgatás. A Napbaöltözött Boldogasszony ellen elkövetett gaztettek, az őt érő megaláztatások drámai sorozata így valójában olyan trauma, amelyre nincsen, mert nem lehet bocsánat.

Igen. Van, amit nem lehet megbocsátani. Vagy ha a királyné ezt tenné, vele együtt mi nem tudjuk ezt megtenni. S akkor már csak az a kérdés, hogy kinek nem lehet megbocsátani.

Természetesen a királynak. S itt jön be a képbe az aranyhajú gyermekek magyar varázsmeséjének a magyar történelemtől szóló metatörténelmi olvasata. Ami már nem a világmítoszi időre, hanem a mi történelmünk valós idejére nézve tartalmaz kellően tartalmas utalásokat.

Mert vannak a világot feltépő tekintetű igaz királyaink. Akiknek Hamvas Béla megfogalmazása szerint megvan, mert megmaradt a tudata az Aranykorról.¹⁹

De ők vannak kevesebben.

Sajnos nagyon is sokan vannak közöttük olyanok, akik tehetetlenek az udvari ármánnyal szemben. Az aranyhajú gyermekek magyar varázsmeséje pedig róluk is szól. Róluk is ítéletet mond, s ebben az ítéletben megfogalmazódik egy keserű vád is. Nem adva felmentést nekik az elkövetett bűnök alól. Mert nem is lehet.

¹⁷ Vö.: *Az aranyhajú gyermekek* (magyar népmese) – feljegyzés helye: Pusztahanyi, Heves m.; ideje: 1903; feljegyző: Berze Nagy János tipológijában a 707-es jelzetű mesetípus 33-as számú példaanyaga.

¹⁸ **Vö.: A tengeri kisasszony** (magyar népmese) – feljegyzés helye: Hont megye; ideje: XIX. század közepe; közlés ideje: 1914; közlő: Kálmány Lajos. Berze Nagy János tipológijában a 707-es jelzetű mesetípus 23-as számú példaanyaga.

¹⁹ Vö.: Hamvas Béla, *A magyar Hüperion*, II. könyv, Kilencedik levél. Az Aranykorról szóló egyetemes tudásnak mindig megvannak a magyar formái és magyar órei; Hamvas Béla például ezeket az őrzőket azokban a magyar királyainkban fedezi fel, akik – ahogyan ő fogalmaz – feltépték a világot a tekintetükkel, hogy lássanak. *A magyar Hüperion* egyik írásában ugyanis Hamvas felidézi nagy királyainkat – Lászlót, IV. Bélát, Nagy Lajost és Mátyást –, akikről szerinte közölünk mindenki tudja, hogy ők voltak az igaziak. Erre szerinte az a magyarázat, hogy ezek a királyaink voltak „a megvillant szeműek”, akik feltépték a világot, hogy lássanak. S ennek a látomásnak köszönhetik, hogy nekik még és már „volt tudatuk az aranykorról”, és így egyedül ők tudták, hogy ez a nép azért álmodik, mert tulajdonképpen az Aranykorban él.

11. Szakrális próbatételek: királyként csak aranykortudattal megáldva lenne érdemes látni. Nézzük meg előbb a Berze Nagy János gyűjteményében rögzített történetekben azokat a mesevariánsokat, amelyek visszaadhatják a szakrális erejű és ítélőképességű magyar királyokba vetett hitünket. Lássuk, milyenek voltak azok a királyok az aranyhajú gyermekek idejében, akik még fel tudták a tekintetükkel tépni a világot, hogy lássanak.

Ők azok, akik az aranyhajú gyermekeket védve, s azok édesanyját, a királynét, a magyarok Napbaöltözött Boldogasszonyát mindvégig bizalomra érdemesítve éltek a királyi hatalmukkal.

Észre kell vennünk azonban azt is, hogy az aranyhajú gyermekek varázsmeséjének Berze Nagy János által megörökített és tipizált negyvenhárom variánsán belül csakis két variáns létezik, amelyekben a háborúban hadakozó király vagy királyfi a feleségét következetesen megvédi a messzi távoból, s bármilyen gyanús híresztelést kap is felőle, kitarthat eredeti hite – a magyarok csillagvallási örökségét képviselő fényhite – mellett. Annak reménye mellett, hogy a Napbaöltözött Boldogasszony ígérete nem lehet olyan, hogy ne válna valóra. S hogy nem lehet, hogy ne szülje meg az aranyhajú gyermekeket, amelyekről először egyedül ő álmodott, s aztán ez az álom a kettejük közös álma lett.

Ezekon kívül pedig van még csak Berze Nagy János népmese-tipológiai gyűjteményében negyven olyan variánsunk, amelyik mindegyikében a király vagy a királyfi hitelt ad az aljas rágalmaknak. S utána magából kivetkőző kegyetlenséggel ad méltatlan utasításokat saját ártatlan felesége megbüntetésére. S ezzel a Napbaöltözött Boldogasszony válogatottan alávaló meggyalázására. Annak a csodás teremtésnek a megalázására, akiben korábban ő maga látta meg a fényt – s a Fény születésének csodás esélyét. Ezzel tehát ebben a negyven esetben a királyaink és királyfiaink nemcsak saját feleségüket, de korábbi romlatlan önmagukat is elárulják. (...)

12. Metatörténelmi magyar olvasat: csak rejtve rejtező forrásból. Az aranyhajú gyermekeket világra hozó királyné – a Napbaöltözött Boldogasszonyt megszemélyesítő csodás nőalak – melletti királyi hűség és az őt szinte habozás nélkül eláruló, megtagadó királyi hűtlenség alakváltozatainak mintázata megint csak üzenetértékű. Ez az üzenet tud szólni hozzánk úgy, hogy az aranyhajú gyermekek története ezzel együtt már nemcsak az aranykori világmítoszok közegeiben nyer értelmet, hanem az Árpád-házi királyaink múltó vagy maradandó fényhitéről is tanúságot tesz. (...)

Az aranyhajú gyermekek varázsmeséje így tehát a metatörténelmi megközelítés felhasználásával bizony a mesés jellege ellenére is hiteles forrásnak tekinthető. Arról szóló tanúbizonyságként kezelhető, hogy a magyar kulturális

emlékezet évszázadokon át megőrizte számunkra annak a traumának a keserves érzését, amit azok az őseink éltek át, akik számára a kereszténység felvétele jó ideig, pár nemzedéken át még nem volt mentes a jogfosztottság tudatától. A maguk ősi csillagvallási hitének visszavárásától.

Ők voltak tehát azok, akik a saját ősi csillagvallási táltoshitük, napkultuszuk visszavárásának emlékét úgy hagyományozták ránk, hogy erről az érzésükről nekünk az aranyhajú gyermekek visszavárásáról szólva meséltek. És ennek a hitüknek az elvesztéséről, elragadásáról a Napbaöltözött Boldogasszony meggyalázásának képeit élénk tárva hagytak nekünk üzenetet.

De ők voltak azok is, akik ezzel a mesével nemcsak a tántoríthatatlan táltoshitüket hagyományozták ránk, hanem a reménységüket is. Hogy hiába van az úgy, hogy az ő napjuknak most úgy kell kisütnie, hogy csakis a ház alatt süthet. S csak a hideg föld alá bújva fényeskedhet.²⁰ Mert közben szüntelenül reménykednek abban, hogy az aranyhajú gyermekek visszatérnek. Ahogy mindig is visszatértek és visszatérnek.

Ez tehát az aranyhajú gyermekek meséjének különleges, a magyar ősmúlt emlékezetéhez is megérkező magyar olvasata. Amely azt üzeni, hogy van a magyar Aranykor emlékezetének őrzése közben egy számunkra mindig felrémlő traumatikus élmény, amely a magyar Aranykor tudatát híven őrző, ingatagon elfelejtő vagy közönyösen megtagadó királyainkról is egyszerre beszél.

Abban, hogy ez a meggyőződés minket egyáltalán megkönyékezhet, nagyban részesek az ősi magyar csillagvallást megtagadó királyok. Akik nem úgy jártak el, mint ahogy a hagyomány Géza fejedelemről, Szent István apjáról tartja, akiről szólva már az is beszédes lehet, hogy ő ugyan a 970-es évek elején megkeresztelkedett, az István nevet kapta, de később mégsem azt viselte, ami egybeillik azzal a szokásával, hogy a keresztény hite mellett a magyar ősvallás rítusait is megtartotta. Egy német forrás erről úgy fogalmaz, hogy „amidőn főpapja megróttá őt azért, mert a mindenható Istennek és az istenségek különböző bálványainak egyaránt áldozott, azt válaszolta: elég gazdag és hatalmas ő ahhoz, hogy ezt tegye”. (...)

13. Együtt erősebbek vagyunk. Ennyiben tehát van más forrásokból táplálkozó alapja is annak, amit az aranyhajú gyermekek mesés forrásokként nekünk a metatörténelmi példázat szintjén megmutatnak. Nevezetesen annak, hogy az új vallás részben önkéntes felvétele, részben pedig erőszakos térhódítása nagyon sokáig, nagyon sok nemzedéken keresztül még úgy zajlott, hogy az Árpád-korban, de talán még azon is túl a fényvallási örökségünk tudatos őrzése is része volt a magyar megmaradásnak.

Hogy aztán mára már mind a két forrás egyformán ugyanazt a megtartó erőt éltesse. A táltoshit emlékeit őrző magyar népi vallásosság szinkretizmusán keresztül is, valamint a keresztény-konzervatív magyar hagyomány történelmünket hathatósan, igaz magyarsággal formáló ereje alapján is. Amelyet aztán szintén a magyar megmaradás jegyében egészít ki már évszázadok óta a magyar reformáció hagyománya is. Szintén a magyar megmaradást szolgálva. A hit nemzetet is megtartó, magyarságot is őrizni tudó erejét példázva.

²⁰ Vö.: *Süss ki, Nap, ház alá* (kárpataljai magyar esőűző, napcsalogató gyerekmondóka)

Ezzel hát eljött az idő, hogy nemcsak a varázsmesék királyai helyezték vissza jogaikba az aranyhajú gyermekeket, hanem mi magunk is.

Mert ami eddig rejtve rejtezett, arról most már nyíltan is szó eshet.

Azért pedig, hogy ezzel a varázslatos történetünkkel végre idáig juthatunk, hálásnak kell lennünk a magyarság kulturális emlékezetének, s az abban megőrzött, meséinkbe is el-elrejtett csillagvallási emléknymoknak.

S ezek nyomába érve is legelőbb az aranyhajú gyermekeket a királynak megígérő harmadik lánynak. Aki a saját maga által világra hozott aranyhajú gyermekek fényében maga is fénybe borult: s pár kegyelmi pillanat erejéig ő maga lett számunkra a Napbaöltözött Boldogasszony.

Aztán hálásnak kell lennünk az aranyhajú gyermekeknek, mert az ő jelenlétüknek, közénk való visszatérésének a mítosza a magyar önazonosság érzésének egyik legfőbb támogatója. Együtt a dinamikus és szoláris égi mítoszaink többi naphéroszával, s együtt az égi területszerző mítoszaink csodás jelenésével, a csodafiúszarvassal.

A közénk tartozásuk tudatát őrző magyar kulturális emlékezet így hát maga a remény. És egyszersmind a remény örömhíre. A magyar megmaradás záloga. Magyar önazonosságunk egyik rejtve rejtező hagyománya.

Jelélül annak, hogy a róluk szóló tudás volt is, van is, lesz is.

Nem kikezdve ezzel semmit azon a ma már szintén ősi renden, amin azok hite alapul, akik pedig a jézusi tanításokat, a keresztény hitet követik. Magyar szívvel, magyar lélekkel és magyar érzéssel.

Az ő rendjük vitán felül egy szépséges rend, egy univerzális világegyház rendje. Nincs, ami ezt a rendet a magyar ősiség képviselésében megrengesse.

Mert az ő küldetésük továbbra is a keresztény Magyarország védelme. Így aztán az aranyhajú gyermekek visszatérése sem lehet más már, mint ennek a rendnek az elfogadása. Annak vállalásával, hogy együtt erősebbek vagyunk.

Mi, akik az ezeréves Magyarország értékeit hol a csodafiúszarvas istenbékeajánlataira figyelve, hol a turul ősi jelképébe egyszerűen a származásunk jogán beleszületve,²¹ hol a Szent István-i államalapítás nagyszerű vívmányát elismerve valójában ugyanazt az elkötelezett figyelmet tanúsítjuk a közös múltunk iránt. És a közös magyar jövőnk iránt.

És talán már az aranyhajú gyermekek magyar múltja és magyar jövője iránt is.

²¹ Vö.: Orbán Viktor ópusztaszeri beszéde 2012. szeptember 29-én, Matl Péter Turulszobrának – a Nemzeti Összetartozás Emlékművének nevezett alkotásnak – a felavatása alkalmából. Itt hangzottak el azok az azóta már legendás mondatok, amelyekkel a magyar kormányfő hitet tett az összes ősi, nemzetet megtartó erejű örökségünk együttes vállalása mellett. Mint akkor mondta: nézete szerint „a Turul egy ősi jelkép, a magyarság régi jelképe”, s mi ebbe ugyanúgy beleszületünk, „mint ahogyan beleszületünk a nyelvünkbe és a történelmünkbe is”. Ezt a gondolatot annak kifejtésével folytatta, hogy „az ősi jelképhez hozzátartozik a vér és a haza földje is”, mert miután „abban a pillanatban, hogy magyarként a világra jövünk, megköti a hét törzsünk a vérszövetséget”, Szent István királyunk pedig megalapítja az államot. S ugyanezen a pályán elbuknak ugyan a csapataink a mohácsi csatában, „de a Turul a jelenleg élő magyarok, a már meghalt magyarok és a csak ezután világra jövő magyarok nemzeti identitásának a jelképe lesz” – hangoztatta a magyar kormányfő